طرح درس جهت ارائه در نیمسال تحصیلی اول ۰۵-۱۴۰۴

دانشکده	هنر و معماری	گروه	شهرسازی
گرایش	ندارد	مقطع	کارشناسی ارشد
نام درس	کارگاه برنامه ریزی شهری ۱	نوع درس	پایه ☐ نظری ☐ تخصصی ■ عملی ■ اختیاری ☐ نظری-عملی ☐
تعداد واحد	۳	نام استاد	حمیدرضا صارمی
دروس پیش‌نیاز	دارد- نظریه های برنامه ریزی شهری	تلفن دفترکار	۸۲۸۸۳۷۳۵
دروس هم‌نیاز	ندارد	پست الکترونیک	saremi@modares.ac.ir

موضوع درس: به کارگیری دانش نظری و آنچه در قالب دروس نظری برنامه ریزی شهری آموخته شده است، در تهیه یک طرح راهبردی برای یک شهر کوچک و یا یک منطقه شهری است. تقویت توان تحلیل فضایی، شناخت ساختار شهر و تدوین چارچوب برنامه اقدام در مقیاس شهر یا منطقه و تحلیل ساختاری – فضایی، شناخت میدانی با مشارکت مردم، داده محوری، مسئله محوری.

اهداف درس: دانشجو باید بتواند بعد از این درس به موارد زیر پاسخ دهد.

- ساختار فضایی یک محدوده شهری را برای طرح راهبردی تحلیل کند.
- مسائل اصلی شهری را شناسایی و اولویت بندی و سند برنامه پیشرفت و اقدام شهر را تدوین کند.
- از ابزارهای تحلیل کمی و کیفی استفاده کند.
- گزارش فنی – تحلیلی و مهندسی استاندارد تهیه کند.
- نظام مسائل شهر را شناسایی و اولویت بندی کند.
- چشم انداز پیشرفت و توسعه شهر را تدوین کند.
- راهبردها، سیاست ها و برنامه اقدام قابل اجرا و زمانمند تهیه کند.
- سند راهبردی قابل دفاع ارائه دهد.
- برنامه ریزی مبتنی بر مزیت رقابتی ارائه دهد.

ساختار کلی فرایند طرح راهبردی شهر:فرایند کارگاه در شش مرحله اصلی تنظیم می شود:

۱. سازماندهی و شناخت پایه
۲. تحلیل وضع موجود
۳. تحلیل راهبردی و تشخیص مسائل کلیدی
٤. تدوین چشم انداز و اهداف
٥. تدوین راهبردها و سیایت ها
٦. برنامه اقدام و نظام اجرا

رئوس مطالب و برنامه ارائه در کلاس: (در صورتی که واحد عملی یا نظری-عملی بود، نوع آموزش در توضیحات بیان شود)

شماره جلسه	موضوع جلسه درس	فعالیت جانبی
جلسه اول	معرفی کارگاه- تبیین نظام مسائل شهری ایران- تعیین محدوده مطالعه- معرفی روش کار و تقسیم گروه ها	تدریس و بحث کارگاهی
جلسه دوم	شناخت پایه- معرفی کلی شهر یا منطقه مورد مطالعه- شناخت جایگاه شهر در نظام سلسله مراتب سکونتگاهی- معرفی اسناد فرادست- طرح آمایش، توسعه منطقه ای، طرح جامع و	تدریس و ارائه دانشجویان
جلسه سوم	طراحی چاچوب تهیه طرح راهبردی- تعریف شاخص های تحلیل- طراحی فرم های برداشت میدانی و اسنادی خروجی: تدوین چارچوب مطالعاتی شهر	تدریس و ارائه دانشجویان
جلسه چهارم	تحلیل وضع موجود- تحلیل جمعیتی و اجتماعی- روند رشد جمعیت- ساختار سنی- مهاجرت- مسائل اجتماعی	تدریس و ارائه دانشجویان
جلسه پنجم	تحلیل اقتصادی- ساختار اشتغال- مزیت های نسبی شهر- وابستگی اقتصادی- تحلیل کالبدی فضایی- الگوی توسعه فیزیکی- کاربری زمین- بافت های فرسوده و ناکارآمد شهر- اراضی بایر و قابل برنامه ریزی در محدوده شهر	تدریس و ارائه دانشجویان
جلسه ششم	تحلیل زیرساختی و خدمات شهری (آب- برق- فاضلاب و ....)- سرانه های خدمات شهری- تحلیل زیست محیط- مخاطرات طبیعی و غیر طبیعی شهر- گزارش جامع تحلیل وضع موجود + نقشه های تحلیلی	تدریس و ارائه دانشجویان
جلسه هفتم	اولویت بندی نظام مسائل کلیدی شهر- استخراج مسائل راهبردی (Strategic Issues) تدوین بیانیه مسائل شهر- سند مسائل راهبردی شهر	تدریس و ارائه دانشجویان
جلسه هشتم	تدوین چشم انداز و اهداف (۱۵ ساله) – تعریف اهداف کلان و خرد- تعیین شاخص های ارزیابی عملکرد- تدوین نهایی چشم انداز و اهداف توسعه و پیشرفت شهر	تدریس و ارائه دانشجویان
جلسه نهم	تدوین راهبردها و سیاست ها- راهبردهای توسعه اقتصادی و اجتماعی- راهبردهای کالبدی و فضایی با توجه به تحولات گذشته- تقویت مزیت های رقابتی شهر- چگونگی مواجهه با با بافت های مسئله دار شهری	تدریس و ارائه دانشجویان
جلسه دهم	راهبردهای زیست محیطی- عدالت فضایی- تاب آوری شهری- خروجی نهایی: ماتریس راهبردها و سیاست ها	ارائه دانشجویان
جلسه یازدهم	برنامه اقدام و نظام اجرایی آنها- تعریف پروژه های اولویت دار (زمان بندی: کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت) -برآورد اولیه و نحوه تامین منابع مالی تعیین – تعیین نهاد یا سازمان اجرا- طراحی نظام پایش و ارزیابی دقیق- خروجی نهایی: برنامه اقدام (Action Plan)	ارائه دانشجویان
جلسه دوازدهم	ارائه سند طرح راهبردی- دفاع علمی و عملیاتی نهایی توسط اعضا گروه – نقد و ارزیابی نهایی	ارائه دانشجویان
جلسه سیزدهم	چشم انداز پیشرفت شهر- اهداف کلان- راهبردها و سیاست ها- برنامه اقدام- نظام پایش و اجرا	ارائه دانشجویان
جلسه چهاردهم	ساختار سند نهایی طرح راهبردی و آینده نگاری افق برنامه شهر	ارائه دانشجویان

ارزیابی نهایی درس

ردیف	فعالیت	نمره
۱	حضور فعال و مستمر دانشجو در فعالیت کلاسی	۴
۲	ارایه کلاسی منظم هفتگی پروژه کارگاه	۸
۳	ارائه پروژه نهایی کارگاه	۸